

Fedorenko Tatiana

graduate student Mykolayiv national agrarian university, Ukraine

**ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСУВАННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
TOOLS FOR FINANCING LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT GREAT
BRITAIN**

Розвиток територіальних і місцевих громад є одним з пріоритетних завдань як законодавчих, так і виконавчих органів влади будь-якої країни. Це завдання здійснюється в рамках реалізації цілей бюджетної й фінансової децентралізації, які спрямовані на підвищення ефективності перерозподілу бюджетних коштів, отриманих від платників податків.

Використання фінансових інструментів потребує від громад не тільки ініціативності, але й високого рівня фінансової грамотності й вміння управляти борговими зобов'язаннями. На відміну від грантів, фінансові інструменти передбачають повернення вкладених коштів, що накладає додаткову відповідальність на громади за ефективне використання цих ресурсів.

Дослідник V. Morretta (2021) в своєму дослідженні розглядав поняття територіального капіталу як важливого елемента ендогенного економічного розвитку. Науковці R. Kostyukevich, et al. (2020) проаналізували вплив євроінтеграційних процесів на інвестиційний потенціал та інституційну зрілість сільських громад. Основними інструментами й джерелами фінансування є податкові доходи, які включають місцеві податки, такі як податок на майно, податок на прибуток підприємств і земельний податок.

Загалом, ефективне використання цих джерел і інструментів фінансування є важливим для забезпечення сталого економічного розвитку територіальних громад. Розвиток і впровадження нових фінансових інструментів, таких як публічно-приватні партнерства і краудфандинг, можуть суттєво покращити та інноваційно змінити фінансову ситуацію і сприяти реалізації важливих ініціатив.

Для вивчення економічного розвитку місцевих громад було обрано Великобританію, яка характеризується довгою історією децентралізованого управління та широким використанням фінансових інструментів для підтримки місцевих громад.

У Великобританії функціонує складна трирівнева система місцевого управління, яка включає графства та райони. Регіони мають дуже обмежені функції і не вважаються місцевими урядами для цілей фінансування. Місцеві уряди Великобританії отримують доходи в основному з двох джерел: гранти та власні доходи. Грант на підтримку доходів є вирівнювальним грантом, що використовується для загальних витрат, і його розподіл визначається формулою, що враховує місцеві доходи, витрати на надання послуг і демографічні дані.

У Таблиці 1 продемонстровано динаміку доходів місцевих громад Великобританії за 2017-2022 роки, розподілених на грантові та власні доходи.

Грантові доходи відзначилися коливаннями, з найвищими показниками під час пандемії COVID-19 через додаткові гранти, але загалом продемонстрували тенденцію до зниження. Власні доходи громад також змінилися, з певним зростанням на початку періоду та подальшим незначним зменшенням.

У результаті проведеного дослідження було виокремлено основні джерела та інструменти фінансування економічного розвитку територіальних громад, серед яких важливу роль відіграють місцеві бюджети, державні трансферти. Міжнародні гранти та фінансування від донорських організацій доповнюють ці джерела, надаючи додаткові ресурси для спеціалізованих проєктів, які сприяють економічному і соціальному розвитку.

Аналіз інструментів фінансування місцевого економічного розвитку в Великобританії виявив основні напрями, які сприяють ефективності місцевого управління економічним розвитком, зокрема високий рівень довіри до місцевих органів влади, оптимізацію кількості місцевих громад для підвищення їх спроможності та розробку чітких стандартів для надання послуг.

Таблиця 1. Доходи місцевих громад Великобританії за 2017-2022 роки,
млн фунт ст.

Категорія доходів	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Гранти					
Грант підтримки доходів	4,383	1,493	700	1,657	1,629
Грант на поліцейські потреби або поліцейський грант	7,838	7,713	7,669	7,987	8,228
АЕФ	43,333	42,810	42,656	51,215	50,333
Грант на підтримку місцевих послуг	39	24	30	22	28
Гранти загального та доходного характеру COVID-19	-	-	-	6,622	2,871
Гранти поза межами АЕФ	22,562	20,704	18,007	16,879	15,293
Гранти на рахунок доходів від житла	159	207	191	236	198
Гранти на капітальні витрати	8,934	9,867	8,702	9,262	10,195
Загальний грантовий дохід	87,249	82,817	77,955	93,879	88,775
Власні доходи					
Муніципальний податок	30,454	32,001	33,183	34,040	34,434
Доходи від схеми утримання ставок	16,707	19,454	18,163	17,323	17,695
Зовнішні відсоткові надходження	1,288	1,631	1,781	1,522	1,611
Капітальні надходження	3,051	3,421	2,358	2,105	2,364
Продажі, збори та плати	14,028	14,268	14,056	11,426	13,832
Оренда рад	7,724	7,744	7,543	7,426	7,087
Інші доходи та коригування	20,911	20,648	20,925	21,321	21,238
Загальні власні доходи	73,252	78,520	77,084	73,842	77,023
Всього доходи	181,411	181,985	175,964	189,042	187,036

Список використаних джерел:

1. Afonso, A., & Venâncio, A. (2019). Local territorial reform and regional spending efficiency. *Local Government Studies*, 46(6), 888-910. <https://doi.org/10.1080/03003930.2019.1690995>
2. Akapelwa, K., & Mwangi, A. (2023). Theories of local government financing: A comprehensive theoretical review. *International Journal of Multidisciplinary Research and Growth Evaluation*, 4(5), 765-773. (<https://doi.org/10.54660/IJMRGE.2023.4.5.765-773>)
3. Ananta, R., & Iswanto, D. (2024). The effectiveness of local taxes on local revenue of Bojonegoro Regency. *Jurnal Manajemen Keuangan Publik*, 8(1), 42-51. <https://doi.org/10.31092/jmkp.v8i1.2542>
4. Antunes Junior, W. F., Borsatto, R. S., & de Souza-Esquerdo, V. F. (2021). Why is it so difficult to promote territorial development through public policies? The

obstacles faced by a Brazilian experience. *World Development Perspectives*, 24, 100367. <https://doi.org/10.1016/j.wdp.2021.100367>

5. Bondarchuk, M., Voloshyn, O., Vivchar, O., & Dzhuryk, K. (2022). The development of methodology evaluation financial revenues in territorial communities. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 4(45), 114-122. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3820>

Gvozdej Nataliia

candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of the department of finance, accounting, and economic security, Uman state pedagogical university named after Pavlo Tychyna, Ukraine

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ

МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

PECULIARITIES OF FINANCIAL SUPPORT FOR LOCAL SELF-

GOVERNMENT BODIES

В умовах ринкової системи господарювання одним із методів фінансового механізму територіального управління є фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування. Бюджетне фінансування як основний його елемент до цього часу займає провідне місце у фінансуванні потреб населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Разом із тим, місцева влада стикається з проблемами недостатнього фінансування діяльності, тому доцільним є реформування фінансового механізму як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. Удосконалення потребують і важелі впливу на соціально-економічний розвиток суспільства.

Своєчасне та повне забезпечення органів місцевої влади в достатніх обсягах власними доходами є особливо важливим, оскільки недостатність фінансування та обмеженість основних фінансових джерел створює додаткові труднощі для функціонування цілісної системи фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. Важливим є переосмислення основних засад наповнення дохідної частини бюджетів органів влади на місцевому рівні, що, у